

йовані надгробки останніх мазовецьких князів, пам'ятник Станіславу Малаховському, співавтору Конституції 3 травня. Освячення перебуваної Варшавської архікatedри відбулося 9 червня 1960 р. кардиналом Стефаном Вишинським.

Останнім у Варшаві було відбудовано Королівський палац (1971–1981), концепцію якого було створено Я. Захватовичем ще в 1945 р. [1, с. 129]. Високе визнання зусиль польських архітекторів-реставраторів світовою спільнотою виражається у внесенні Старого Міста Варшави до Списку Всесвітньої культурної спадщини.

Список використаних джерел

1. Пламeницька О. Ян Захватович. Слава і недоля майстра / Пламeницька О. // Пам'ятки України: Історія та культура. – 1999. – № 1. – С. 122–131.
2. Historia. Bazylika Archikatedralna w Warszawie p. w. Św. Jana Chrzcziciela. – URL: http://www.katedra.mkw.pl/index.php?option=com_content
3. Putkowska I. Jana Zachwatowicza projekt odbudowy katedry Św. Jana w Warszawie / Putkowska I. // Kwartalnik Architektury i Urbanistyki. – 1994. – Т. XXXVIII. – № 3–4. – С. 301–312.
4. Tomaszewski A. Jan Zachwatowicz – w dziesięciolecie śmierci / Tomaszewski A. // Kwartalnik Architektury i Urbanistyki. – Warszawa, 1994. – Т. XXXVIII. – № 3–4. – С. 219–225.
5. Zachwatowicz Jan. Program i zasady konserwacji zabytków / Zachwatowicz Jan. // Biuletyn Historii Sztuki i Kultury. – 1946. – Zesz. 1–2.

Ілона Кулик

РОЛЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В РОЗВИТКУ ЕТНОГРАФІЧНОЇ ДУМКИ В УКРАЇНІ

Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді (2015 р.) визначає головною метою передачу молодому поколінню соціального досвіду, багатства духовної культури народу, його ментальності, своєрідності світогляду і на цій основі формування особистісних рис громадянина України, які передбачають самосвідомість, розвинену духовність, моральну, художньо-естетичну, правову, фізичну, екологічну культуру, індивідуальні здібності і таланти.

Всі аспекти національного виховання сконцентровано у творчості великого Кобзаря. За словами В. Доманицького, Т. Шевченко не написав жодної розвідки чи трактату про націю, проте він чітко усвідомлював необхідність формування у своїх земляків «повного не “щербатого”

патріотизму, гармонійного розвитку всіх первнів любові до батьківщини, всіх рис “національного обличчя”, а передовсім – бажання і стремління до власної самостійної, незалежної української держави» [3, с. 75].

У свій час Т. Шевченка як історика та історіософа розглядав В. Антонович, Д. Донцов, В. Петренко, І. Франко, як етнографа та фольклориста – В. Доманицький, Шевченко-педагога – В. Біднов, І. Брик, В. Луців, С. Сірополко, художника, гравера та скульптора – Ю. Перхорович, релігійні погляди поета вивчав митрополит Іларіон, В. Домашовець, В. Ящун, Шевченка-мистецтвознавця досліджував Б. Лепкий.

Інші аспекти творчості митця вивчали В. Барладяну, С. Білокінь, Г. Грабович, О. Грицак, Я. Грицковян, А. Гумецька, Д. Даревич, Я. Дзира, І. Дзюба, Р. Іванченко, О. Ільницький, Н. Іщук-Пазуняк, М. Жулинський, Г. Ключек, Ю. Луцький, П. Мовчан, П. Одарченко, С. Павличко, М. Павлишин, В. Ревуцький, Я. Розумний, Б. Рубчак, Л. Рудницький, Є. Сверстюк, Н. Сивачук, Б. Степанишин, Л. Стеценко, І. Фізер, І. Чирко, Ю. Шевельов та інші.

Національна ідея була рушійною силою, домінантою творчості Тараса Шевченка. Її розвиток має стати поза всяким сумнівом, становим хребтом нової концепції вивчення творчості Кобзаря, створення якої є актуальним завданням сучасного літературознавства.

Важливим у формуванні його поетичного космосу є те, що він виріс у селі. Рідна природа була його першим учителем естетики, вона виплекала його мистецький смак. Вона ж – перший викладач мислення, філософії, співів, малювання тощо.

Зауважимо, що Т. Шевченко не тільки знав багато пісень, «які співав завжди залюбки – чи вдома, чи в полі, чи на чужині під час праці» [4, с. 63], а й прагнув записати їх від своїх земляків якомога більше. Його захопленню сприяли праці князя М. Цертелева та М. Максимовича. В. Данилов у рецензії на збірку Д. Яворницького підкреслював, що праця М. Цертелева – «перша збірка спеціально присвячена українському фольклору... наповнена високою любов'ю збирача до своєї Вітчизни, згадки про яку наповнюють душу якимось дивним задоволенням. Збірка стала характерним явищем української етнографії на весь наступний період» [2, с. 51].

Аналізуючи творчість письменника, треба враховувати її українознавче наповнення, яке сприяє формуванню у молоді найкращих якостей громадянина, розумінню історичної основи творів, а також культури і побуту рідного народу.

На думку Є. Сверстюка, усі тринадцять поезій, що увійшли до циклу «У Казематі», це мініатюрні ідилії, міфи, притчі, «таємничі прозори примари, у якомусь відчуженому потойбічному світлі». Вірш «Садок вишневий коло хати», за визначенням ученого, – «ідилічне марення про Україну, про її одвічну сутність», своєрідний «сон золотого віку»

[6, с. 318].

За визначенням Б. Степанишина, цей твір – одна з найсонячніших струн Шевченкової кобзи, «шедевр світової пейзажної лірики» [7, с. 101]. За словами Л. Толстого вірш написаний «так майстерно, що майстерності не видно зовсім» [7, с. 101].

Невеликий за обсягом вірш утримує в собі значний обсяг інформації. По-перше, у ньому зображено ідеал української сім'ї, в якій батьки і діти зайняті спільною працею вдень, по її закінченні разом і відпочивали. Головними і беззаперечними авторитетами у сім'ї були старші люди – бабуся та дідусь. Особливе значення надавалося батькам. Мати була своєрідним ангелом-охоронцем родини, хати, батько – суворим, проте справедливим суддею, своєрідним «караючим органом».

Українська селянська родина жила за звичаями та мораллю, що формувалися упродовж тисячоліть. Діти виростили біля батьків, згодом повинні були їх доглядати. Таким чином зберігалася безперервність роду: батьки – діти – батьки – діти...

По-друге, в родині змалечку привчали дітей до праці, яка розглядалася як основа виховання та формування особистості, підготовки майбутніх господарів та матерів. Згідно з дослідженням Р. Чмелика в основі сімейного виховання лежала праця і особистий приклад батьків. Праця мала чіткий розподіл на чоловічу та жіночу, з урахуванням вікових особливостей, а також талантів дітей [8, с. 95–99].

По-третє, у вірші використані традиційні фольклорні образи – садочок, вишні, вечірня зіронька, соловейко.

В українській фольклорній традиції садочок символізує пору дівочтва, очікування пари, кохання. Тут відбуваються перші побачення, до ранку стоять закохані. Подібне значення має вишня – символ взаємної любові, весни, краси, дерево зустрічі з коханим [1, с. 132]. Соловейко вважався «Божою», «святою» пташкою, співцем добра та кохання [1, с. 413].

У невеличкому вірші перед нами розкрито цілий світ української родини.

Отже, творчість Тараса Шевченка відображає специфічність мислення українського народу, виявляє незмінні координати національної сутності. Через те розмова про поезію Кобзаря – це розмова про українську пісню, мову, життя та побут нашого народу, його світогляд та історію. «Правда в слові, в помислах, у вчинках...» [5, с. 33].

Список використаних джерел

1. Войтович В. Українська міфологія / В. Войтович. – К.: Либідь, 2002. – 664 с.
2. Данилов В. Новый сборникъ украинскихъ пѣсенъ («Малороссыйскыя народныя пѣсни, собранныя проф. Д. И. Еварницкимъ») / В. Данилов //

- Кієвська старина. – 1906. – Т. ХСІІІ. – с. 51–55.
3. Доманицький В. Тарас Шевченко (Синтетично-націологічні студії його життя й творчості) / В. Доманицький. – Чікаго – Іллінойс, 1961. – 116 с.
 4. Зайцев П. Життя Тараса Шевченка / П. Зайцев. – 2-е вид. – К.: Обереги, 2004. – 480 с. – (Сер. «Б-ка укр. раритету»).
 5. Мовчан П. М. Мова – явище космічне: Есе, літературно-критичні статті / Павло Мовчан. – К.: Просвіта, 1994. – 168 с.
 6. Сверстюк Є. Феномен Шевченка / Є. Сверстюк // Світи Тараса Шевченка: збірник статей до 175-річчя з дня народження поета // Записки наукового товариства ім. Шевченка. Філологічна секція, 1991. – Т. 214. – Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто – Львів. – С. 309–324.
 7. Степанишин Б. І. Тарас Шевченко, Іван Франко, Леся Українка в школі: метод. посіб. для вчителів / Б. Степанишин. – К.: Проза, 1998. – 384 с.
 8. Чмелик Р. Виховна функція української сім'ї в другій пол. ХІХ – на поч. ХХ ст. / Р. Чмелик // Народозначі Зошити. – 1995. – № 2. – С. 95–99.
 9. Шевченко Т. Усі твори в одному томі / Т. Шевченко. – К.: Ірпінсь: Перун, 2006. – 824 с. – (Поет, полицка «Перуна»).

Дарія Курінна

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ БАГАТОЗНАЧНОСТІ СЛОВА ТА ОМОНІМІЇ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Проблемі розрізнення полісемії та омонімії як двох самостійних явищ у семасіології й лексикології англійської мови відводиться особлива роль, передусім через відсутність єдиного формально-логічного критерію визначення омонімії та універсальної класифікації омонімів у лексикографічних джерелах (немає систематичності щодо їхньої подачі). Можна стверджувати, що на сьогоденньому етапі розвитку лінгвістики у мовознавчій літературі питання розмежування полісемії й омонімії залишається відкритим і дискусійним. Ситуації, у яких однаковому звучанню (написанню) відповідає декілька лексичних значень, трапляються у мові досить часто, але у певних випадках ці відмінні значення констатуються як складники різних слів, тобто йдеться про омонімію, а в інших – одного слова (полісемія).

Зважаючи на складність розв'язання проблеми встановлення меж між подібними явищами, вчені неодноразово намагались знайти критерій, який дозволив би розрізняти омонімію і полісемію за допомогою формальних, зовнішньо виражених ознак – особливостей парадигми,